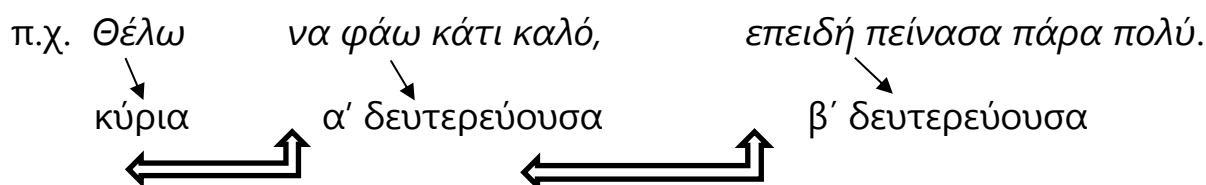

ΣΥΝΔΕΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

- **Κύριες ή ανεξάρτητες**, είναι εκείνες που έχουν ολοκληρωμένο νόημα και μπορούν να σταθούν μόνες τους στον λόγο π.χ. *Η μέρα φαίνεται βροχερή.*
- **Δευτερεύουσες ή εξαρτημένες**, είναι εκείνες που το περιεχόμενό τους αποκτά νόημα σε σχέση με μια άλλη πρόταση και δεν στέκονται μόνες τους στον λόγο. Οι προτάσεις αυτές εξαρτώνται από την Κύρια Πρόταση την οποία συμπληρώνουν ή προσδιορίζουν. π.χ. *Όταν διαβάσεις αυτό το βιβλίο (Δευτερεύουσα), θα μάθεις πολλά χρήσιμα πράγματα (Κύρια).*

Μια Δευτερεύουσα πρόταση μπορεί να εξαρτάται όχι από μια Κύρια αλλά και από μια άλλη Δευτερεύουσα:

Η α' Δευτερεύουσα εξαρτάται από την Κύρια, ενώ η β' Δευτερεύουσα εξαρτάται από την α' Δευτερεύουσα.

☞ **Οι προτάσεις στα Νέα Ελληνικά συνδέονται με τρεις τρόπους μεταξύ τους:**

1. Παρατακτική σύνδεση

Στην παρατακτική σύνδεση **οι προτάσεις παρατάσσονται**, δηλ. μπαίνουν η μία δίπλα στην άλλη, και **συνδέονται μεταξύ τους με τους παρατακτικούς συνδέσμους**:

Συμπλεκτικοί	και, ούτε, μήτε, ουδέ, μηδέ
Αντιθετικοί	μα, αλλά, παρά, ωστόσο, όμως, μόνο
Διαχωριστικοί ή διαζευκτικοί	ή, είτε
Συμπερασματικοί	ώστε, λοιπόν, άρα, επομένως (μετά από τελεία ή άνω τελεία)

π.χ.

- *Μου είπε την αλήθεια, αλλά δεν τον πίστεψα. +*
- *Πίστευε ότι θα βελτιωνόταν η υγεία του και θα επέστρεφε γρήγορα στην εργασία του +*

Στην Παρατακτική Σύνδεση συνδέονται ισοδύναμες προτάσεις, δηλαδή:

Κυρία + Κύρια Δευτερεύουσα (α) + Δευτερεύουσα (α)

Η στίξη στην παρατακτική σύνδεση

- Πριν από τους από τους διαζευκτικούς συνδέσμους **δεν βάζουμε κόμμα**.
- **Σχεδόν ποτέ δεν μπαίνει κόμμα** πριν από το συμπλεκτικό σύνδεσμο και.
- **Βάζουμε συνήθως κόμμα** πριν από το αλλά, αλλά και.

2. Υποτακτική σύνδεση

Στην υποτακτική σύνδεση μια **Δευτερεύουσα πρόταση υποτάσσεται σε μια Κύρια πρόταση ή σε μια άλλη Δευτερεύουσα πρόταση**· οι προτάσεις συνδέονται με τους υποτακτικούς συνδέσμους:

Ειδικοί	ότι, πως, που
Βουλητικός	να
Ενδοιαστικοί ή Διστακτικοί	μην, μήπως
Χρονικοί	όταν, σαν, ενώ, καθώς, αφού, αφότου, πριν, μόλις, προτού, ώσπου, ωσότου, όσο που, όποτε, ενόσω, κάθε που
Αιτιολογικοί	γιατί, επειδή, διότι
Υποθετικοί	αν, εάν, σαν, άμα
Τελικοί	να, για να
Αποτελεσματικοί	ώστε, που
Εναντιωματικοί	αν και, ενώ, μολονότι, μόλο που
Αναφορικές αντωνυμίες ή επιρρήματα	που, ο οποίος, α, ο, όποιος, α, ο, όσος, η, ο, ό,τι, οποιοσδήποτε, οσοσδήποτε, οτιδήποτε, όπου, όποτε, όπως, όσο, οπουδήποτε, οποτεδήποτε
Ερωτηματικές αντωνυμίες ή επιρρήματα	τι, ποιος, α, ο, πόσος, η, ο πού, πώς, πόσο, πότε

π.χ.

- Πήγε με τα πόδια, γιατί τα λεωφορεία είχαν απεργία +

Στην Υποτακτική σύνδεση συνδέονται ανόμοιες προτάσεις, δηλαδή:

Κύρια + Δευτερεύουσα ή Δευτερεύουσα (α) + Δευτερεύουσα (β)

Η στίξη στην Υποτακτική Σύνδεση

Δεν βάζουμε κόμμα, όταν οι **Δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις** λειτουργούν ως **υποκείμενο ή αντικείμενο** στο ρήμα της πρότασης από την οποία εξαρτώνται.

Βάζουμε συνήθως κόμμα, α) όταν οι δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις λειτουργούν ως **επεξήγηση** και β) όταν **χωρίζονται** οι δευτερεύουσες επιρρηματικές.

3. Ασύνδετο σχήμα

Στο ασύνδετο σχήμα οι προτάσεις **δεν συνδέονται** μεταξύ τους· απλώς μπαίνει η μία δίπλα στην άλλη και **χωρίζονται με κόμμα**.

π.χ. Έφαγαν, ήπιαν, κοιμήθηκαν + +

Ασκήσεις

♪ Να **διακρίνεις** τις κύριες και τις δευτερεύουσες προτάσεις. Να βρεις τους **συνδέσμους**. Να διακρίνεις τον **τρόπο σύνδεσης** των προτάσεων.

Παράδειγμα	Συνδετική λέξη - σχέση με άλλες	Τρόπος σύνδεσης
Ολημερίς το χτίζανε, το βράδυ εγκρεμιζόταν		
Φύγαμε, γιατί λόγω βροχής αναβλήθηκε η συναυλία.		
Να τρέφεσαι και να γυμνάζεσαι, για να γίνεις δυνατός.		
Το πρόσωπό του ήταν γελαστό και τα μάτια του έλαμπαν από χαρά		
Έκλεισα το παράθυρο, για να μην ακούω φασαρία.		
Θα μείνετε ή θα φύγετε;		
Αργά ντυθεί, αργά αλλαχτεί, αργά να πάει το γιόμα.		

♪ Στο παρακάτω απόσπασμα του τραγουδιού «Χέρια σαν κι αυτά» του συγκροτήματος Locomondo (Συνθέτης-στιχουργός : Μ. Κούμαρης) να **κυκλώσεις** τις συνδετικές λέξεις (συνδέσμους) και να **συμπληρώσεις** τη σχέση των προτάσεων και τη μεταξύ τους σύνδεση:

Υπάρχουν χέρια¹ που απ' το άδικο έχουν σφίξει² 1+2 +

 Έχουνε σφίξει³ και έχουν γίνει μια γροθιά⁴ 3+4 +
 Και μ' άλλα χέρια έχουν σμίξει⁵ για να σβήσουν την φωτιά⁶
 5+6 + Ίσως τα χέρια τα δικά μας να 'ναι χέρια
 σαν κι αυτά

👉 Μπορείτε να ακούσετε και το τραγούδι εδώ:

<https://www.youtube.com/watch?v=IFnv9vxubYc&t=224s>

Η θεωρία με λίγα λόγια....

Σύνδεση	Σχέση των προτάσεων	Λειτουργία
Παρατακτική	Σύνδεση δύο όμοιων προτάσεων με παρατακτικούς συνδέσμους Κ + Κ, Δ (α) + Δ (α)	- Ο λόγος γίνεται λιτός, απλός, άμεσος χωρίς επεξηγήσεις ή αιτιολογήσεις. - Ο αναγνώστης κατανοεί εύκολα το μήνυμα όχι όμως σε βάθος, αφού δεν φανερώνονται οι λογικές σχέσεις και αιτίες ανάμεσα στις προτάσεις. - χρησιμοποιείται για κείμενα απλά, καθημερινού λόγου προσδίδοντας ζωντάνια και παραστατικότητα.
Υποτακτική	Σύνδεση δύο διαφορετικών προτάσεων με υποτακτικούς συνδέσμους Κ+Δ, Δ (α)+ Δ (β)	- Ο λόγος γίνεται επίσημος, αναλυτικός, σύνθετος, πυκνός, ενώ προσδίδεται πειστικότητα στις απόψεις. - Ο αναγνώστης κατανοεί εις βάθος το μήνυμα.
Ασύνδετο σχήμα	Σύνδεση δύο όμοιων προτάσεων με κόμμα (,) Κ+Κ, Δ (α) + Δ (α)	- Δίνει αμεσότητα και απλότητα στον προφορικό λόγο. - Χρησιμοποιείται για να εκφράσει τη γρήγορη και ζωντανή εξέλιξη των γεγονότων. - Βοηθάει τον αναγνώστη να προσλάβει άμεσα τις πληροφορίες.